

Kárné řízení coby platforma spravedlnosti?

KATEŘINA KOLÁŘOVÁ
redaktorka LN

K VĚCI

Neuplyne snad ani měsíc, aby se neobjevila nějaká nová kárná žaloba na soudce. Projednávání prohrěšků osob v taláru se stalo v posledních letech pikantní přísadou všedních dnů. Letošní sérii odstartovaly dvě kárné žaloby na pražskou soudkyni Helenu Královou, která rozhodovala v kauze Nagygate. Jaro pak v tomto ohledu patřilo soudkyni Sylvě Mašínové, která u soudu vysvětlovala, zda měla, či neměla blízký vztah s fotbalovým bossem Miroslavem Peltou.

Na začátek podzimní série nechal soudce Kamil Kydalka pozorovatele dlouho čekat. První stání bylo naplánované už na letošní únor. Kvůli zdravotním problémům nejprve Kydalky, pak jeho právního zástupce a také kvůli podané námítce podjatosti na předsedu kárného senátu Jakuba Camrdu proběhlo jednání téměř po 14 měsících po podání kárné žaloby. Řízení bylo a zjevně bude v mnohém výjimečné. Na rozdíl od jiných kárných řízení, kde se veřejnost může dozvědět leccos z osobního, ba až intimního života soudců, případ Kydalka otevírá dnes nejen už téměř zapomenuté kauzy, ale i staré rány.

Předseda senátu mohl celou kauzu smést ze stolu už v první hodině jednání. Kydalka totiž tvrdil, že kárnou žalobu na něj Libor Vávra, šéf Městského soudu v Praze, podal opožděně. Chtěl to dokázat i výsledkem soudce z lidu, který měl svým svědectvím potvrdit Kydalkovo tvrzení, že Vávra inkriminovanou reportáž viděl půl roku před podáním žaloby. Svědek však senát zřejmě nepřesvědčil, protože Camrda se rozhodl v procesu pokračovat a klíčovou formální otázku odložit.

Těžko odhadnout, zda to Kydalku opravdu rozladilo. Z dikce a přístupu ke kladení otázek mluvčímu Pavla Tykače to spíš vypadalo, že se na tuto část vyloženě těšil. Chvilíkem dokonce tak, že finančníkův mluvčí Chudomel snad ani nevystupuje v roli svědka...

Kydalkovi není Tykačovo jméno vůbec neznámé. Před několika lety totiž řešil kauzu bývalého šéfa Finančního analytického úřadu Jiřího Kudílky. Tehdy Kydalka dospěl k tomu, že Kudílek se na vytunelování CS Fondů nepodílel, byť z toho byl viněn. Během Kudílkova líčení však mělo několik svědků jako hlavního viníka označit právě Tykače. Kydalka tehdy vyzval žalobce, aby zvažili obnovu procesu s finančníkem, který za čin byl už jednou stíhán. A proces byl skutečně obnoven. Po roce však státní zástupce kauzu zastavil.

Šestihodinové líčení nepřineslo mnoho světla do předmětu řízení – tedy zda byl, nebo nebyl spáchán kárný delikt. Koncem října budou ale vypovídat další svědci. Původně se hovořilo o Petru Soukenkovi z Nadačního fondu proti korupci, který měl v minulosti kvůli investigativní práci kolem údajného korumpování amnestie dokonce osobní ochranku. Původně Kydalka jako svědka navrhl i Karla Janečka, někdejšího šéfa fondu.

Jméno dalšího svědka však Kydalka nechtěl na konci jednání vyslovit a s Camrdou se dohodl, že návrh pošle poštou. V místnosti totiž po svém výsledku zůstal v lavicích pro veřejnost Tykačův mluvčí.

Přízraky amnestie ožívají

Projednávání kárné žaloby na soudce Kamila Kydalku se zvrtno ve vyšetřování o možné korupci u amnestie

KATEŘINA KOLÁŘOVÁ

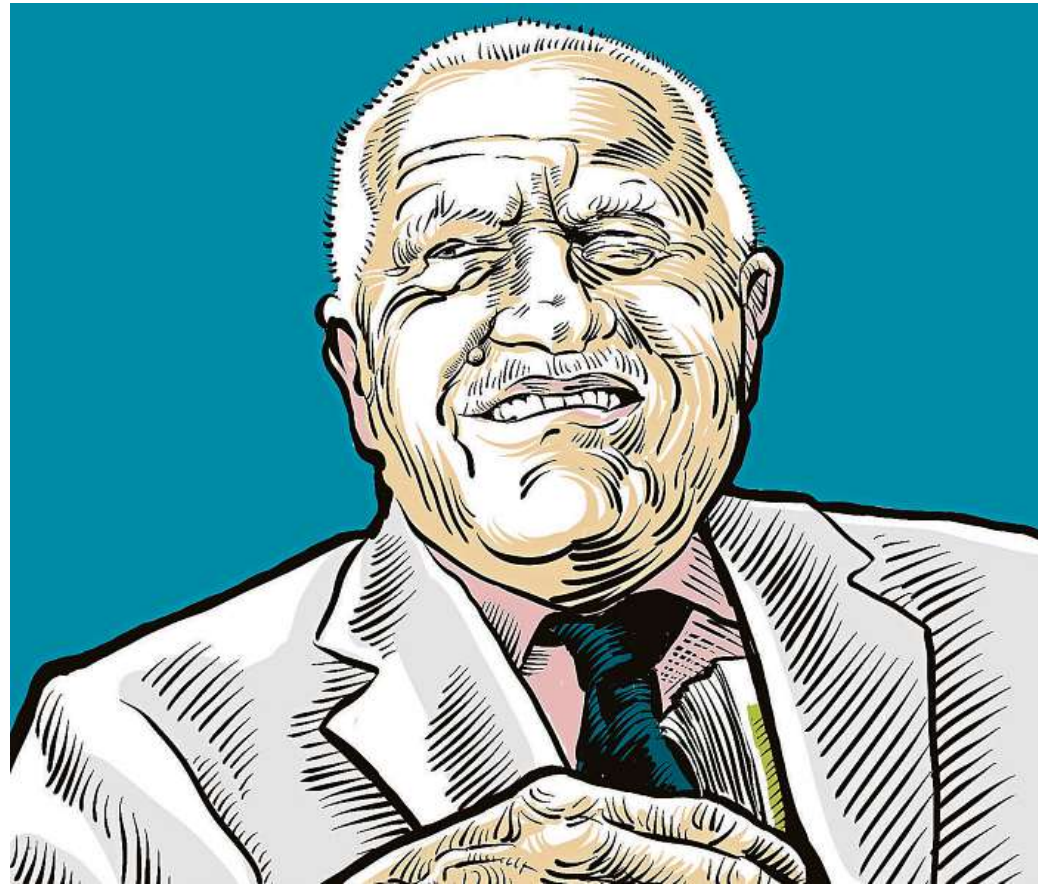
V e foyer budovy Nejvyššího správního soudu (NSS) na brněnském Moravském náměstí přeshlapovala poslední zářijovou středu proti očekávání jen hrstka lidí. Byl předseda kárného senátu Jakub Camrda vydal opatření proti přeplněnosti jednací síně, které kapacitu limitovalo na 35 osob, veřejnost stěží naplnila její polovinu. Krátce po desáté dopoledne začalo kárné řízení s Kamilem Kydalkou, předsedou trestního senátu Městského soudu v Praze.

Kárnou žalobu na něj podal šéf pražské justice Libor Vávra za to, že v rozhovoru pro zpravodajský server Seznam Zprávy připustil, že amnestie prezidenta Václava Klause mohla být předmět obchodu. Reportérce Sabině Slonkové měl Kydalka mimo zapnutou kameru říci i kolik amnestie stála a kdo za ni u bývalé hlavy státu zaplatil.

Jednání začalo v pozitivním duchu. Vávra navrhl, aby bylo upuštěno od potrestání. Původně chtěl soudci snížit plat o 30 procent na jeden rok. Kydalka totiž podle Vávry výroky v médiích porušil povinnost soudce a ohrozil důvěru v soudnictví. Šéf pražské justice teď ale přihlédl k okolnostem posledních měsíců, zejména k tomu, že Kydalka hrál podstatnou roli při připomenutí podstatných okolností u kauze H-System, o které nedávno rozhodoval Nejvyšší soud. Kauzu totiž Kydalka jako trestní soudce roky rozplétal. Na část odsouzených pachatelů však dopadla právě Klausova amnestie.

„Navrhuji, aby byla věc projednána, ale aby bylo upuštěno od potrestání,“ vysvětlil Vávra. Šlo o poslední klidný okamžik kárného řízení.

Jednání pokračovalo sporem o to, zda byla kárná žaloba podána ve lhůtě. Kárný žalobce má totiž na její podání půl roku od doby, kdy se o možné kárném provinění soudce dozvěděl. Kydalka tvrdil, že s Vávrou měli

ILUSTRACE RICHARD CORTÉS

o jeho angažmá v pořadu výměny názorů přesně v den zveřejnění reportáže, tedy v polovině listopadu 2016. Kárná žaloba však byla na NSS podána až 27. července 2017. Podle Kydalky by tak byla žaloba podána opožděně.

Dopis Tykačova mluvčího

Do případu dále zasahuje dopis, který byl koncem května 2017 doručen do rukou Vávry a také předsedy Vrchního soudu v Praze Jaroslava Bureše. Podnět k zahájení kárného řízení s Kydalkou poslal pražským justičním špičkám Jan Chudomel, mluvčí finančníka Pavla Tykače.

V dopisu Chudomel uvedl, že byt bylo jméno údajného úplatce amnestie v reportáži „vypípnuto“, dalo se z dalšího kontextu videa vyvodit, že šlo právě o Tykače. Vávra totiž tvrdil, že kárnou ža-

lobu podal až v období, kdy Chudomelův dopis na soud dorazil, a byla tedy podána ve lhůtě.

Soud si vzal ještě před polednem krátkou přestávku, aby projednal, zda byla žaloba podána včas. Předseda kárného senátu nakonec oznámil, že věc včasného podání nechává prozatím otevřenou, a začal vyslyšet svědky.

Před kárný senát předstoupili postupně oba autoři reportáže, ve které Kydalka své podezření světu je. Reportéři serveru Seznam Zprávy, Jiří Kubík a Sabina Slonková mluvili téměř totožně. Oba uvedli, že si na nic z natáčení reportáže nepamatují, a to ani jméno toho, kterého nakonec Kydalka označil za údajného plátce amnestie. Slonková před kárným senátem alespoň připustila, že to byli právě reportéři, kteří o překřtí jména zvukovou stopou rozhodli.

Svědci vypověděli, že si ani nevzpomínají na to, že by je později kvůli reportáži někdo kontaktoval. Z listinných důkazů přitom vyšlo najevo, že reportáží se zabývala i policie, která Seznam vyzvala k poskytnutí celého nesestřihaného materiálu včetně jména, které je ve zveřejněné verzi pořadu zvukově překryto.

Předseda kárného senátu byl z výpovědí reportérů evidentně rozladěn, několikrát jim připomenul, že jsou povinni před soudem vypovídat pravdu a pohrozil i udělením pořádkové pokuty.

Křížový výsledek

Reportéry v „ohradce“ vystřídal Tykačův mediální poradce Chudomel. „Všem, kteří mi v den zveřejnění reportáže volali, jsem říkal, že je to pitomost, protože neexistuje žádný důvod, proč by

měl Tykač chtít koupit amnestii,“ uvedl Chudomel. Tvrdil, že bezprostředně po zveřejnění reportáže kontaktoval oba novináře a žádal o potvrzení, že v reportáži skutečně vyslovují jméno jeho chlebováře. Reportéři s ním však komunikovat odmítli. Chudomel také vypověděl, že Tykač zároveň kvůli této reportáži podal na společnost Seznam žalobu kvůli ochraně osobnosti.

Po sérii otázek z řad kárného senátu čelil Chudomel desítky minut dotazům samotného Kydalky, který se na něj evidentně dobře připravil. Soudce narážel i na rodinné vazby mluvčího finančníka, mimo jiné ho přiměl uvést, že Chudomelovým strýcem je předseda Ústavního soudu Pavel Rychetský.

Chudomel v rámci odpovědi uvedl, že nápad poslat Vávrou a Burešovi podnět k zahájení kárného řízení s Kydalkou byla jeho vlastní iniciativa nikoliv zadání od Tykače. K podnětu však připojil i znalecký posudek odezírání ze rtů, který má dokázat, že se na záznamu hovoří o Tykačovi, a notářský zápis osvědčující obsah reportáže. Podle Chudomela jde o důkazy použité ve zmiňované žalobě proti Seznamu.

U soudu svědčil i Jaroslav Novotný, vrchní komisař odboru korupce Národní centrály proti organizovanému zločinu, jehož útvary se reportáží zabýval. Uvedl, že v rámci vyšetřování nenarazili na nic, co by Tykačovo angažmá v amnestii prokazovalo. „Korupce je velmi latentní, lze ji těžko prokázat s odstupem dní, natož let,“ vypověděl Novotný. Komisař nicméně potvrdil, že ohledně údajné korupce kolem amnestie prezidenta Klause probíhá další vyšetřování, podrobnosti ale nevedl. „Jde o živou věc, mnoho říci nemohu,“ uvedl. Má jít o trestné činy legalizace výnosů z trestné činnosti a krácení daňové povinnosti.

Kárný senát po prvním jednání o Kydalkově kárném provinění nerozhodl. Na výsledek prý čekají ještě další klíčoví svědci.

Mysterium pojmu „zpracování“

Vystavování výkresů ve škole s podpisem dítěte není zpracováním osobních údajů. Extenzivní výklad je v konfliktu s právem na svobodu slova a informace.

LADISLAV HEJLÍK
expert ÚOÚÚ

DISKUSE

V až hysterické kampani kolem Obecného nařízení o ochraně osobních údajů, pod zkratkou GDPR, aniž by si mnozí uvědomovali, že první písmeno té zkratky znamená, že se jedná o předpis obecný, před nímž mají někdy přednost zákony, zaznívala řada absurdních názorů a obav. Například: Mohou novináři zveřejnit jméno člověka, se kterým vedli rozhovor? Může škola vystavit výkresy dětí s podpisem? Příčina zmatků tkví v nepochopení a dezinterpretaci pojmu „zpracování osobních údajů“.

Výklad pojmu je ale důležitější než úvahy, zda ten či onen údaj je osobním, když některé, například adresy elektronické komunikace,

jsou osobními údaji někdy až na základě toho, že jsou k identifikaci uživatelů zpracovávány.

Dokument versus zpracování

Při výkladu je třeba držet se definice a působnosti Obecného nařízení a pod pojmem zpracování rozumět jakékoliv operace prováděné s osobními údaji. Nařízení se vztahuje na zcela nebo částečně automatizované a neautomatizované zpracování osobních údajů, které jsou v evidenci či do ní patří. Zpracování osobních údajů není dokument, který nějaké osobní údaje obsahuje, ale operace s osobními údaji. Na osobní údaje v jakémkoli dokumentu se ochrana vztahuje jen na základě operací prováděných k určitému účelu. Vše vzniklo před několika desetiletími z obav z ohrožení soukromí tím, že prostředky výpočetní techniky dokážou informace o lidech vyhodnotit mnohonásobně rychleji než člověk.

Prostředím, kde dochází zpracováním osobních údajů k ohrožení soukromí nejvíce, je internet. Ten je však primárně zdrojem pro automatizovaně prováděné operace s osobními údaji, často bez vědomí dotčených osob. Také vyhledávání provádějí operace s osobními údaji a jejich provozovatelé jsou v postavení správců osobních údajů, jak judikoval Soudní

dův EU (SDEU) v případě Google Spain. Ti mají na žádost subjektu údajů posoudit, zda je odkaz na zdrojovou stránku ještě aktuální a zda při vyhledávání údajů tímto způsobem převažuje právo na veřejnost informace o určité osobě, nebo právo na soukromí.

O výmazu nestruturovaných osobních údajů na zdrojové stránce by musel rozhodnout soud. Zveřejnění nestruturovaných osobních údajů na internetu zpracováním není. Nejvyšší správní soud ČR nedávno poněkud vytrženě z kontextu citoval z rozhodnutí Soudního dvora EU v případě Lindqvist – „úkon, který spočívá v tom, že se na internetové stránce odkáže na různé osoby, které jsou identifikovány buď svým jménem, nebo jinými prostředky, (...) je zcela nebo částečně automatizovaným zpracováním osobních údajů“ – a uvedl, že v daném případě SDEU vyložil, že zveřejnění osobních údajů je zpracováním.

Zveřejním-li v nějakém chatu větu „Včera jsem byl s kolegy Vaškem a Milanem na fotbal“, provádím úkon, který spočívá v tom, že odkazují na dvě různé osoby. Je-li z kontextu zřejmá moje totožnost, lze zjistit i naše zaměstnání a totožnost kolegů. Má-li jít o automatizované zpracování osobních údajů, musím ke

zveřejnění mít nějaký právní důvod. Kolegů jsem se na souhlas neptal a zveřejnění není ani nezbytné pro ochranu mých práv. Coby správce osobních údajů tedy porušuji právo na ochranu osobních údajů svých kolegů.

Mýtus výkresů ve škole

Důsledky takového výkladu pro svobodu slova a projevu jsou zřejmé. Nikdo by na internetu nesměl zveřejnit jakoukoli informaci nebo názor na dvě či více osob bez jejich souhlasu, aniž by byl schopen zdůvodnit, že je to pro ochranu práva nezbytné. To, že určitý úkon probíhá automatizovaně, ještě neznamená, že jde o automatizovaně prováděnou operaci s osobními údaji, když k nestruturovaným údajům není přidávána hodnota jejich uspořádáním, strukturováním, seřazením či zkombinováním. Právním důvodem pro zveřejnění informace o jiných osobách, která není jejich evidencí, vstupem nebo výstupem z ní či automatizovaného souboru osobních dat, je prostě právo na svobodu slova a projevu. Pokud by mí kolegové považovali zveřejnění za zásah do soukromí, museli by se obrátit na soud.

Výklad pojmu zpracování je důležitý pro vyrovnávání práva na ochranu soukromého a rodinného

života a ochranu údajů o své osobě a práva na svobodu slova a na informace. Obě práva jsou si rovna, ani jedno není právem „svatějším“. Je třeba hledat vyrovnaný poměr mezi nimi. Pojem zpracování můžeme přirovnat k zamrzlému rybníku, v jehož středu jsme na pevném ledu registrová evidencí. Čím extenzivněji bude tento pojem vykládán, tím více se dostáváme na tenký led, který neumožňuje konzistentní výklad. Když se to hodí, zpracování to není. Takový přístup je neakceptovatelný.

Rádoby bohubilá snaha o vyšší ochranu soukromí extenzivním výkladem pojmu se dostává do konfliktu s právem na svobodu slova a informace. Výrazná nepřiměřenost poškozují obě práva – minimálně tím, že vyvolávají odpor veřejnosti. Sdělení jména osoby, s níž novinář hovoří či o které přináší zpravodajskou informaci, není automatizovanou operací ani evidencí. Podepsané výkresy dětí nejsou automatizovanou operací ani výstupem z evidencí – tou je školní matrika. Žádným takovým projevům GDPR nebrání. Zbavme proto pojem „zpracování“ jeho mysteria.

Autor je vedoucím oddělení konzultací úřadu pro ochranu osobních údajů